

De financiële crisis en de Nederlandse Antillen

Presentatie door Eric Matto
Bank van de Nederlandse Antillen
voor het seminar
“De financiële crisis:
oorzaken, gevolgen en aanpak”

2 september 2009

Blijven de crisisstormen uit onze buurt?

Kunnen we het tij keren?

Of zinken we tot de bodem?

Inhoud

- **Korte historie financiële crisis**
- **Gevolgen financiële crisis**
  - wereldeconomie
  - regio
  - Nederlandse Antillen
- **Beleidsacties**

Oorzaken financiële crisis (1)

- Groot aanbod beleggingskapitaal.
- Ontwikkeling exotische beleggingsvormen.
- Problemen “sub-prime” hypothecken VS.
- Waardedaling afgeleide obligaties.
- Toenemende afschrijvingen op beleggingen.

Oorzaken financiële crisis (2)

- Interbancaire geldmarkt droogt op.
- Steeds meer financiële instellingen kwamen in problemen.
- Vertrouwen beleggers nam snel af.
- Daling beurskoersen.

Reactie op financiële crisis

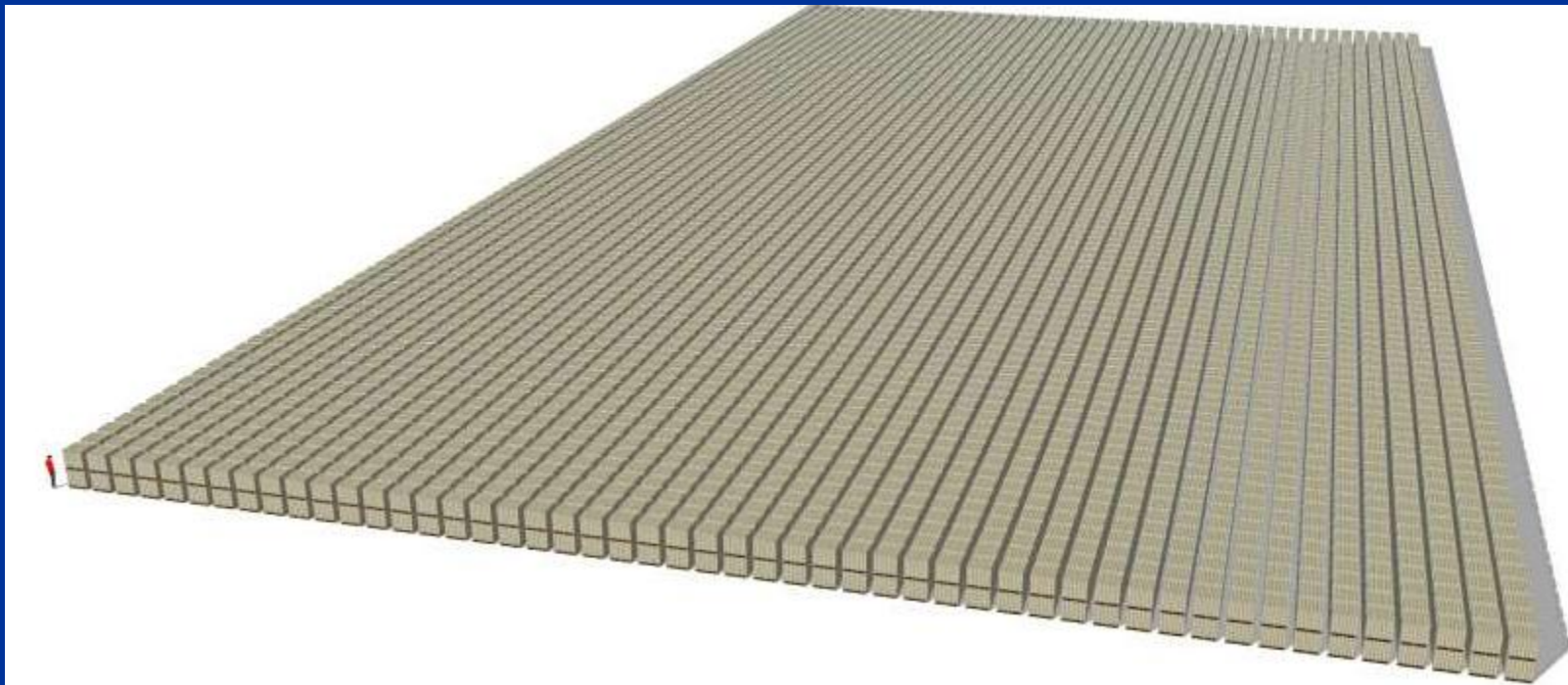
- Centrale banken en overheden schoten financiële instellingen massaal te hulp.
  - Overnames
  - Renteverlaging
  - Liquiditeitssteun
- Totale steun opgelopen tot bijna
US\$12.000.000.000.000

US\$ 1 miljard

US\$ 1 biljoen

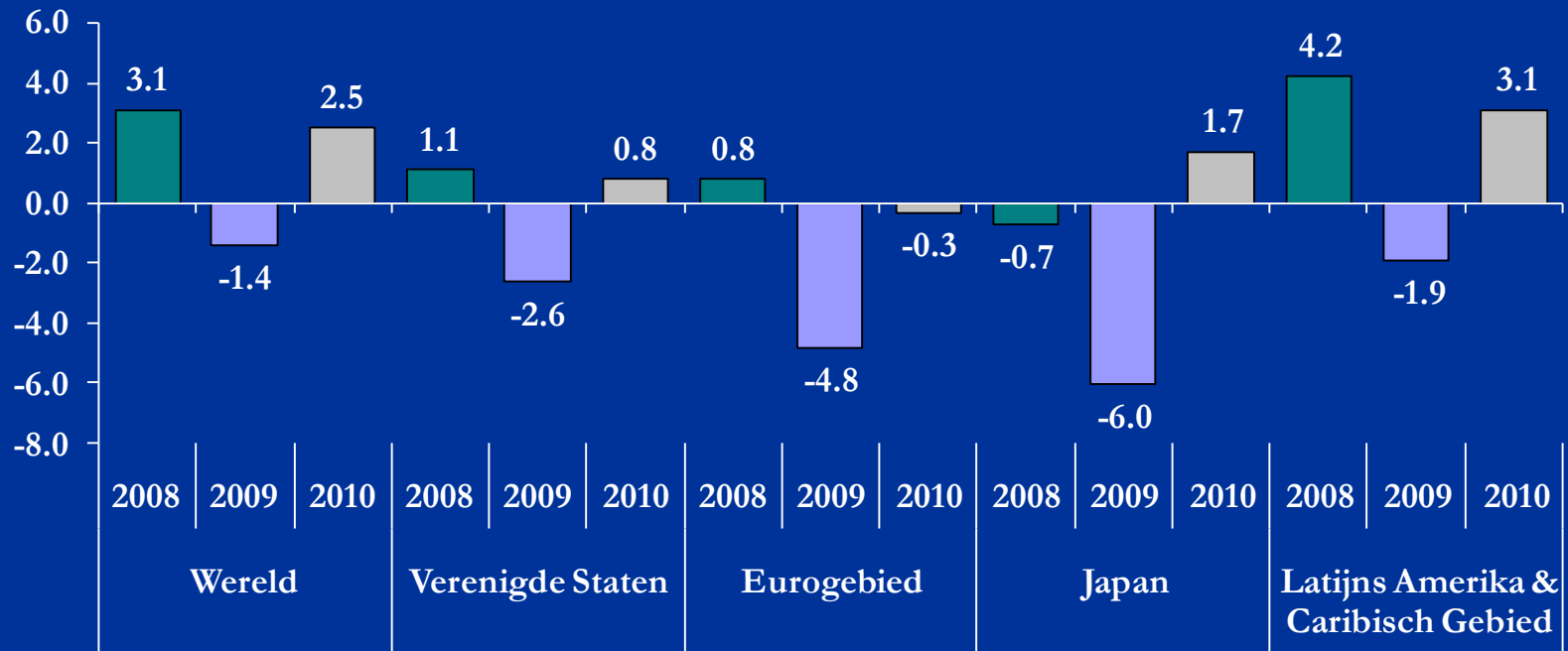
Financiële crisis

Economische crisis

Gevolgen wereldeconomie

Reële groei BBP (%)

Gevolgen regio

Reële groei BBP (%)

	2007	2008	2009
Bahamas	2.8	-1.3	-4.5
Barbados	3.4	0.6	-3.5
Dominicaanse Republiek	8.5	4.8	0.5
Jamaica	1.4	-1.2	-2.6
Trinidad & Tobago	5.5	3.4	0.5
Aruba	0.4	-2.5	-5.5

Bronnen: IMF, World Economic Outlook, April 2009; Centrale Bank Aruba.

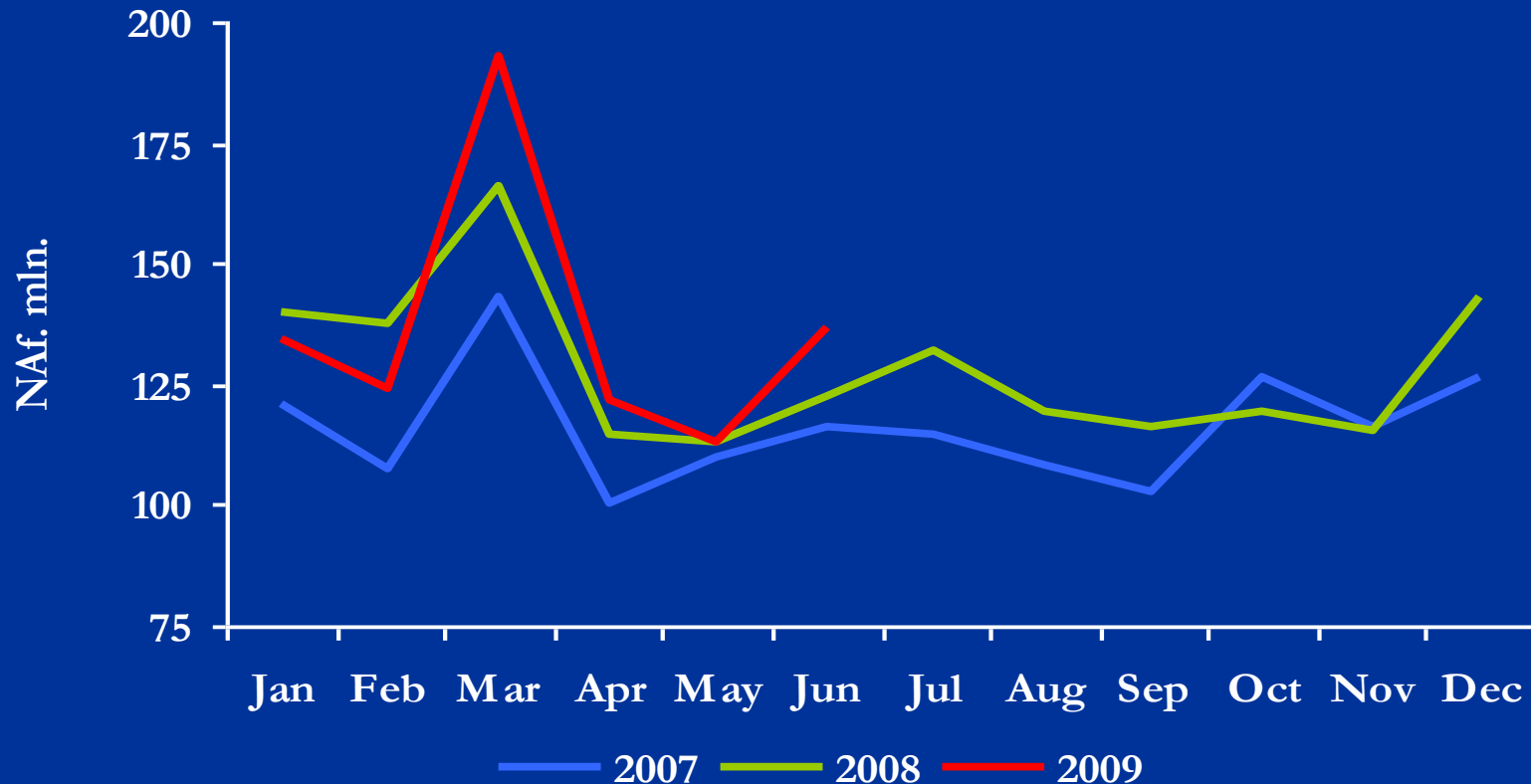

Gevolgen Nederlandse Antillen

- Ontwikkeling in 15 economische indicatoren

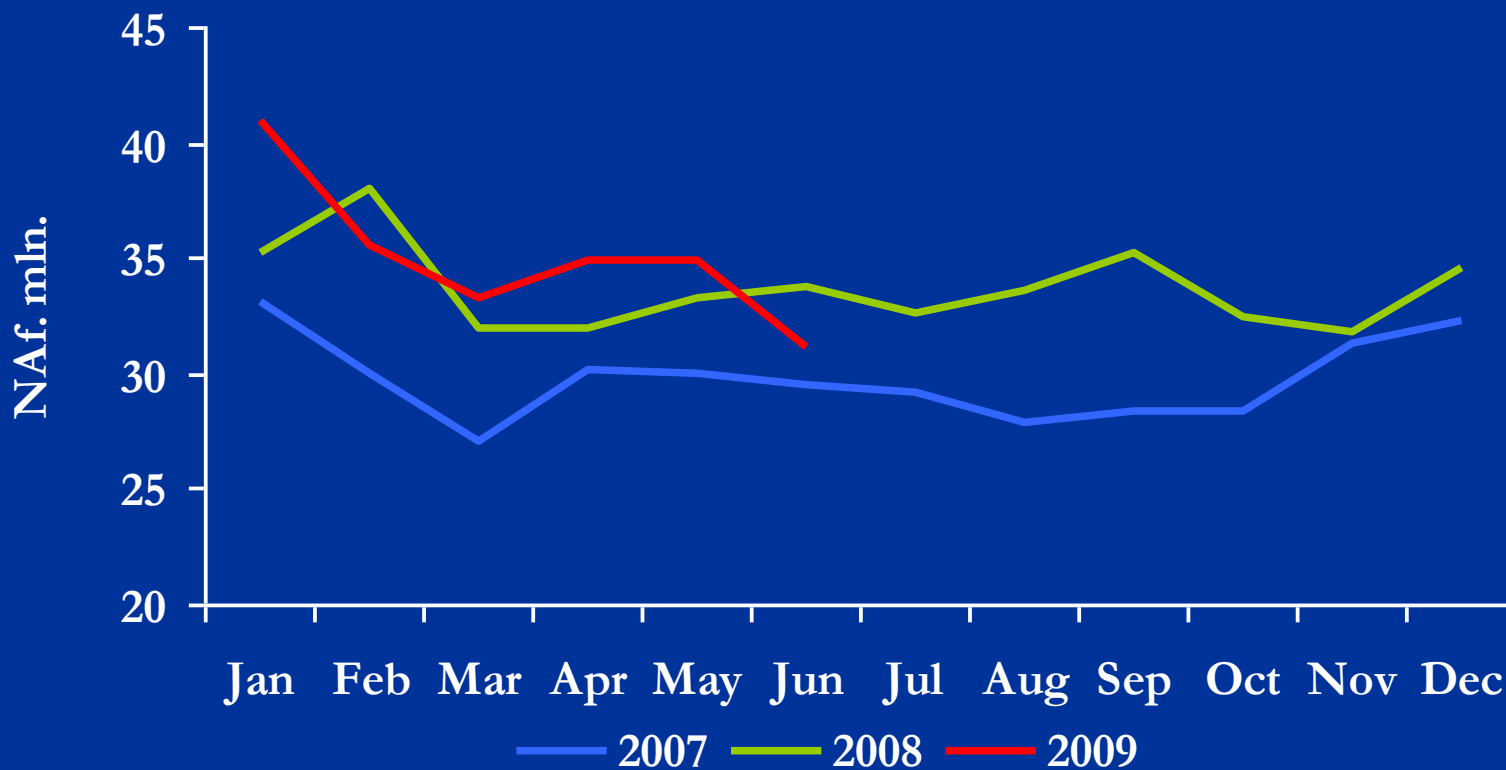
Gevolgen Nederlandse Antillen

Belastinginkomsten gezamenlijke overheden

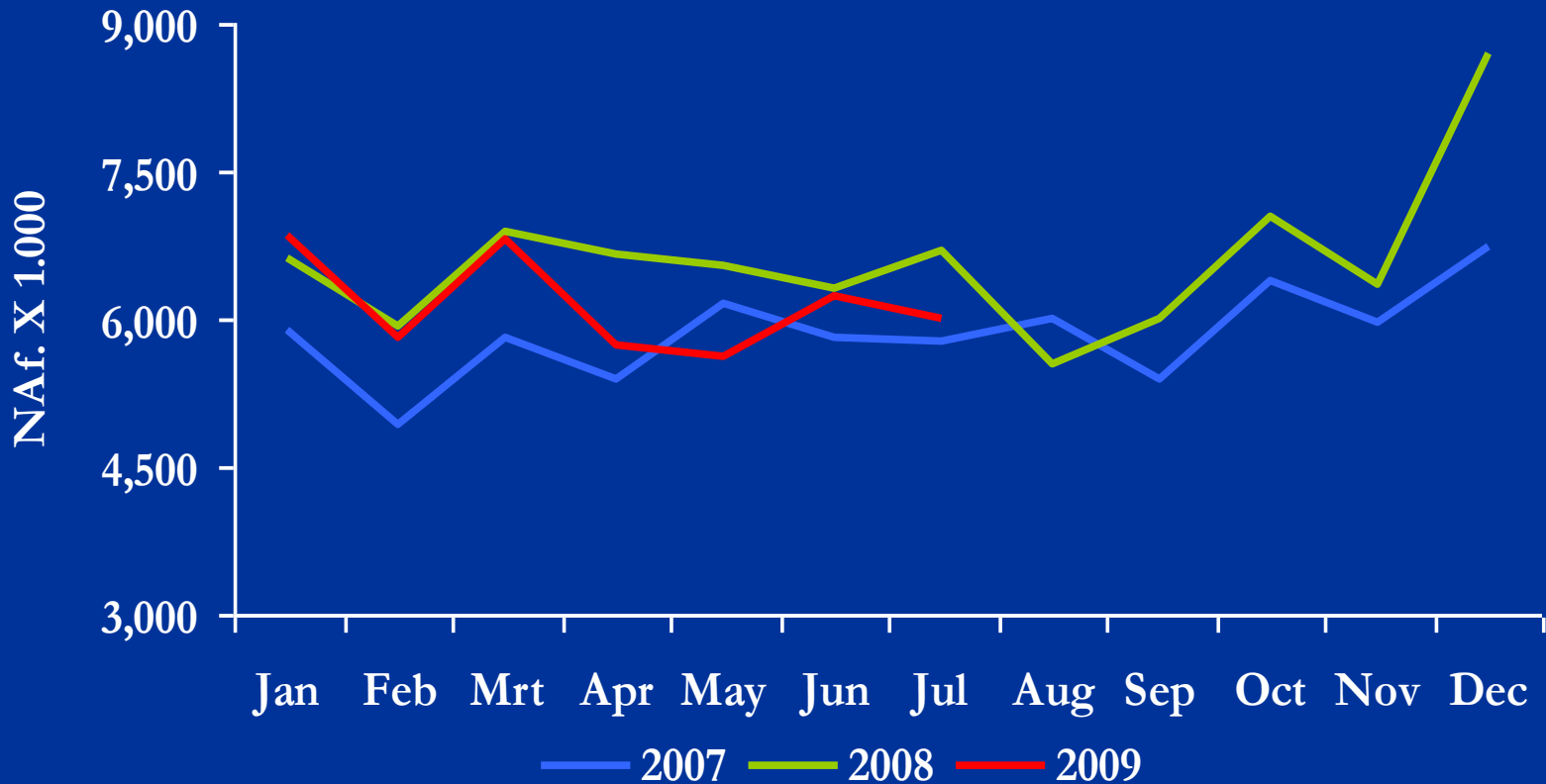
Gevolgen Nederlandse Antillen

Omzetbelasting

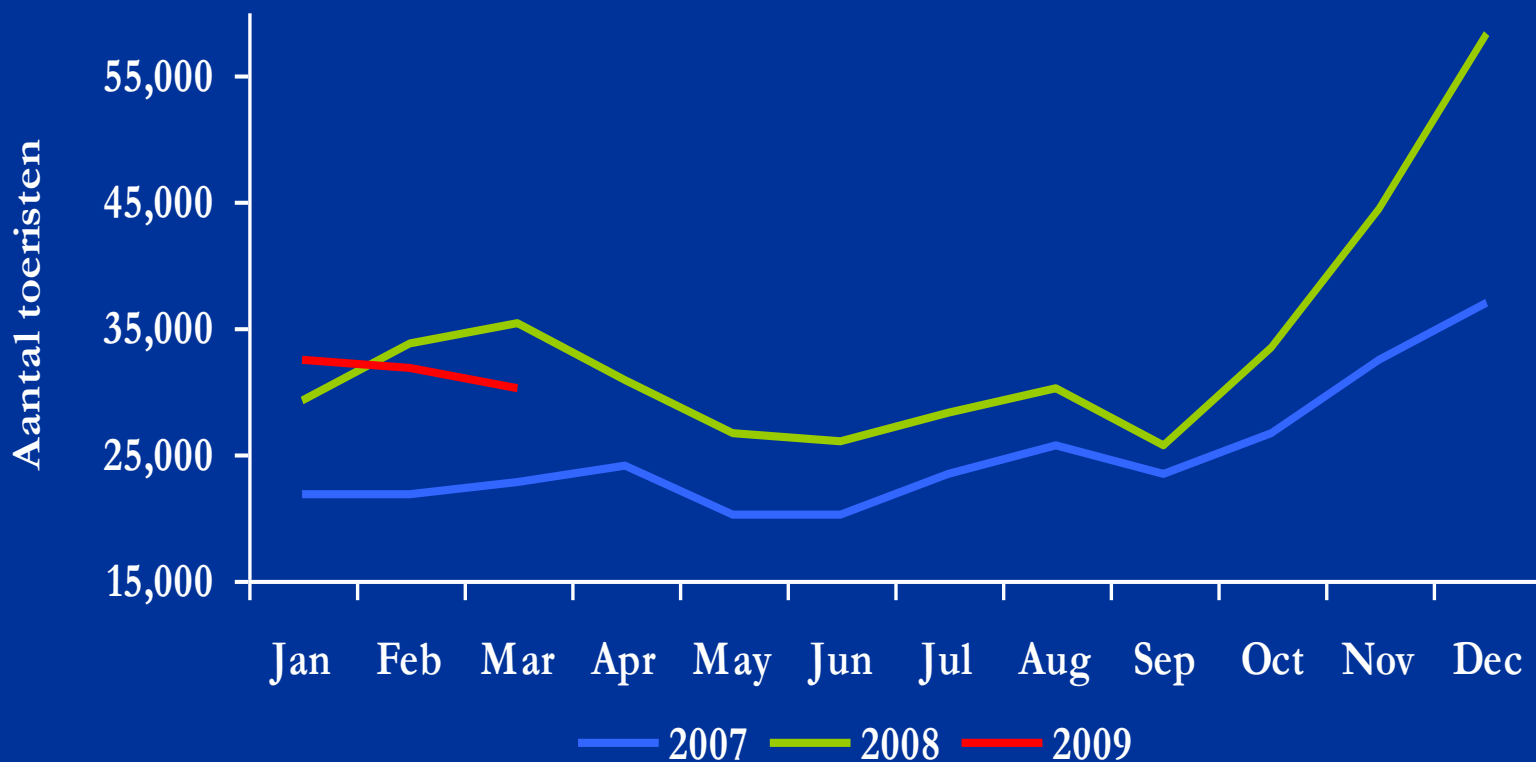
Gevolgen Nederlandse Antillen

Inkomsten licentierecht

Gevolgen Nederlandse Antillen

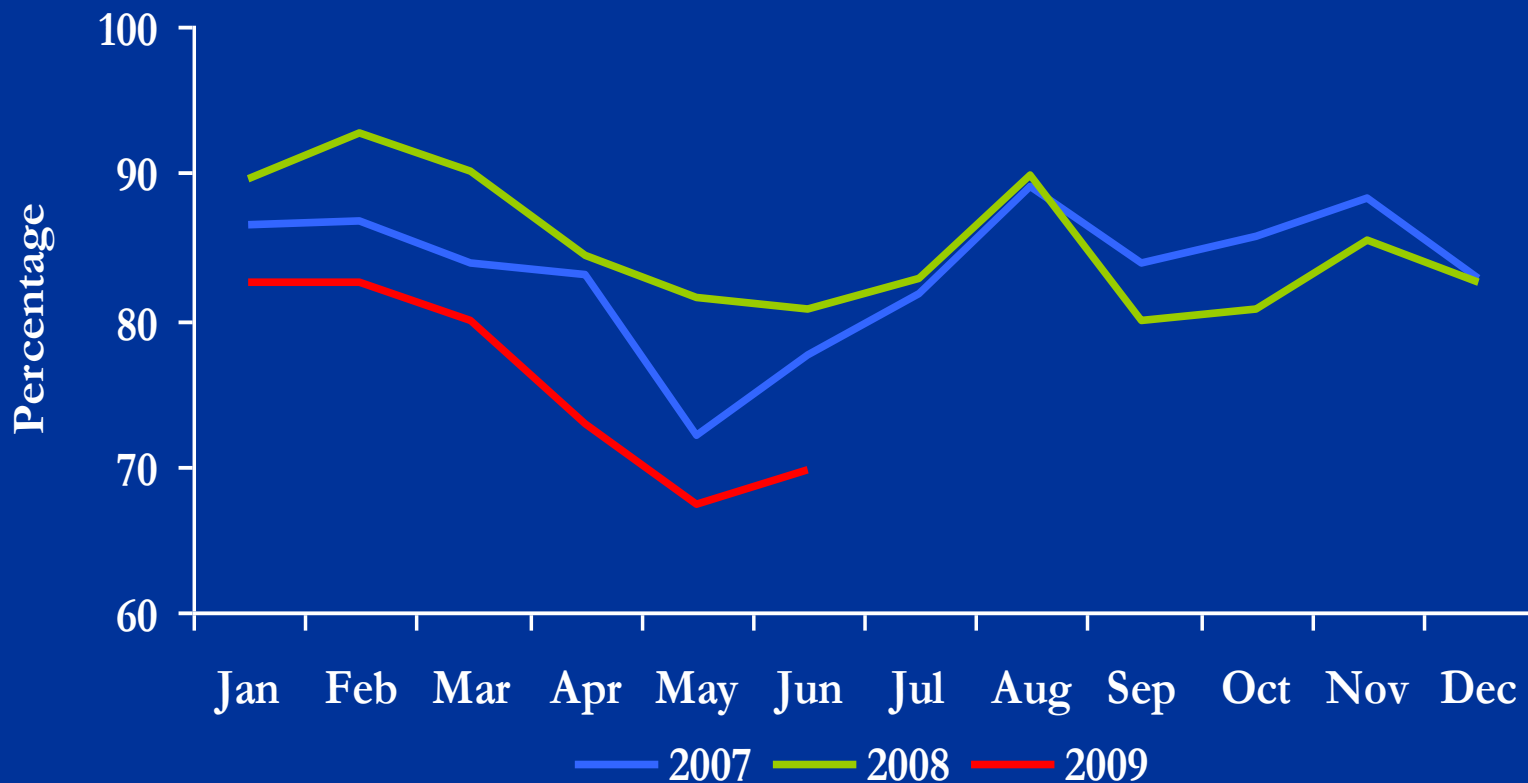
Verblijfstoeristen Curaçao

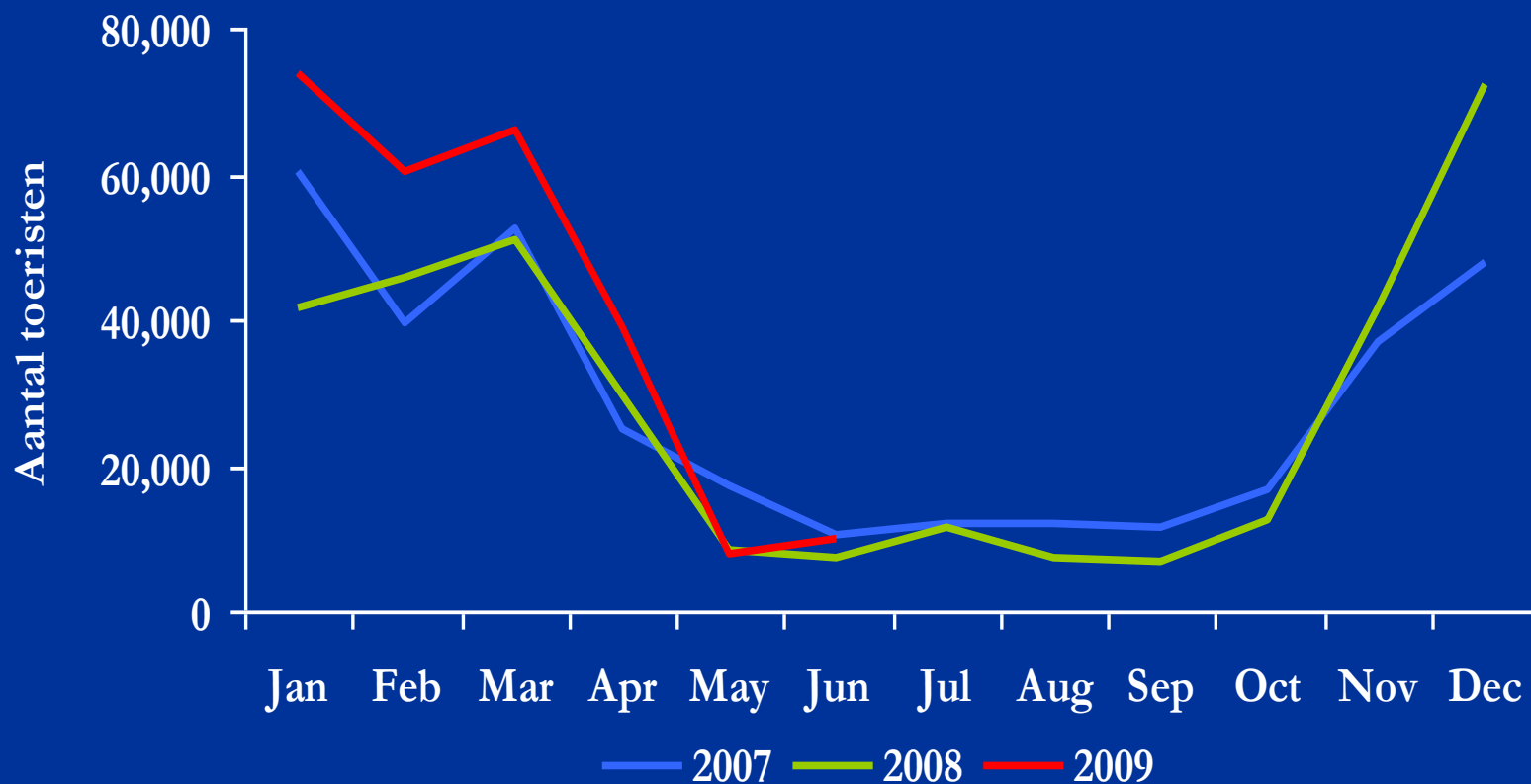
Gevolgen Nederlandse Antillen

Hotelbezettingsgraad Curaçao

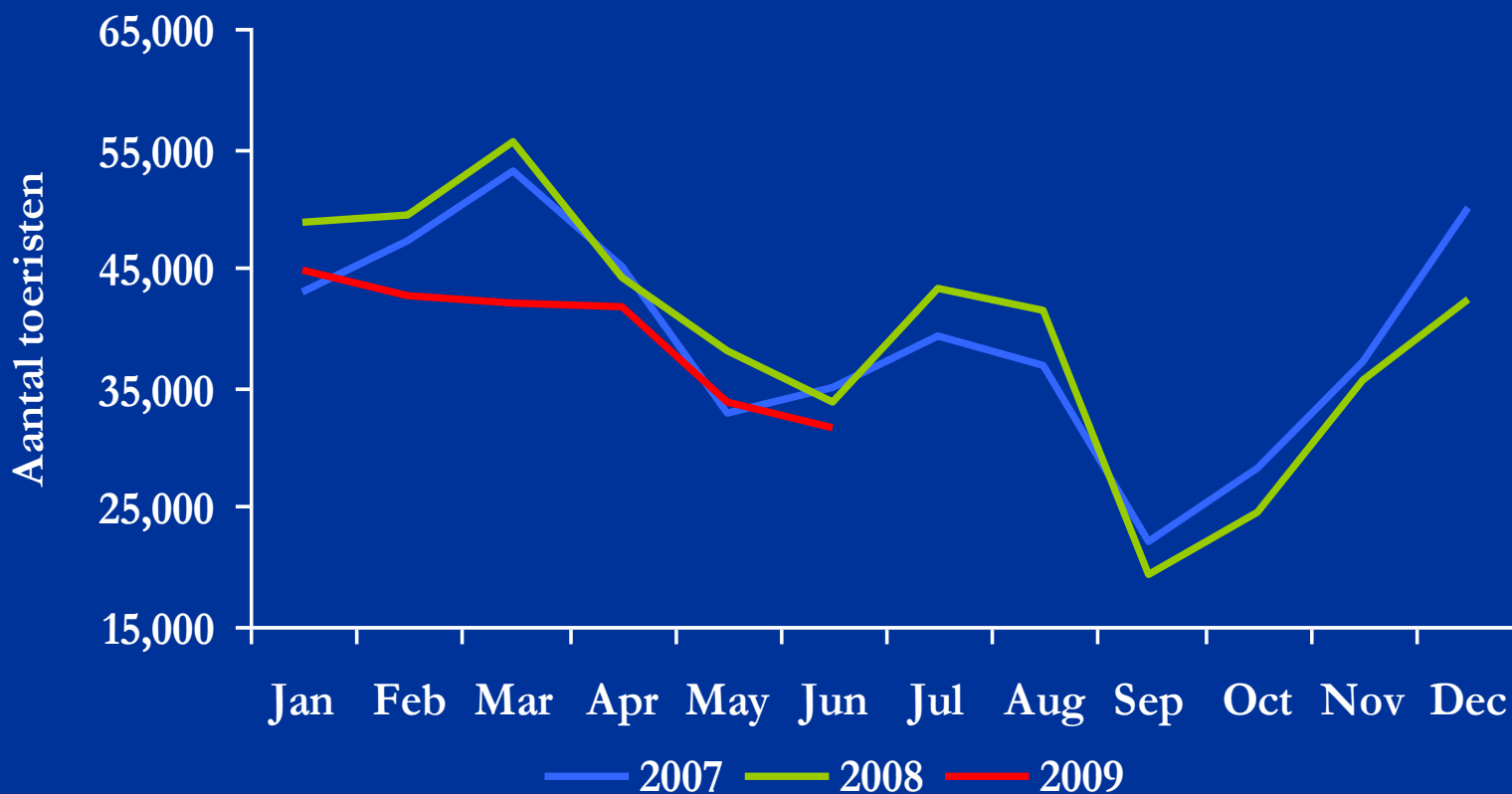
Gevolgen Nederlandse Antillen

Cruisetoeristen Curaçao

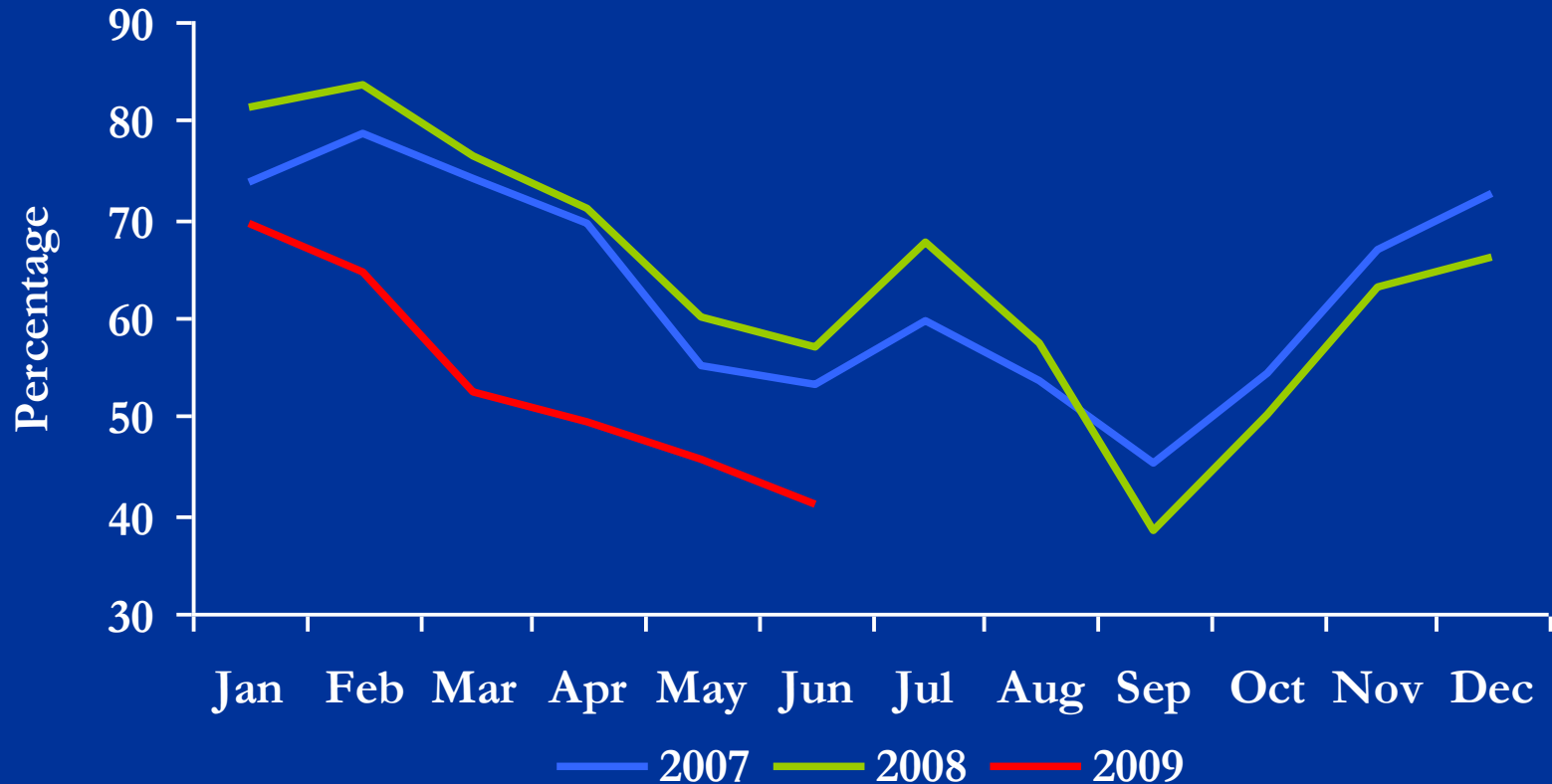
Gevolgen Nederlandse Antillen

Verblijfstoeristen St. Maarten

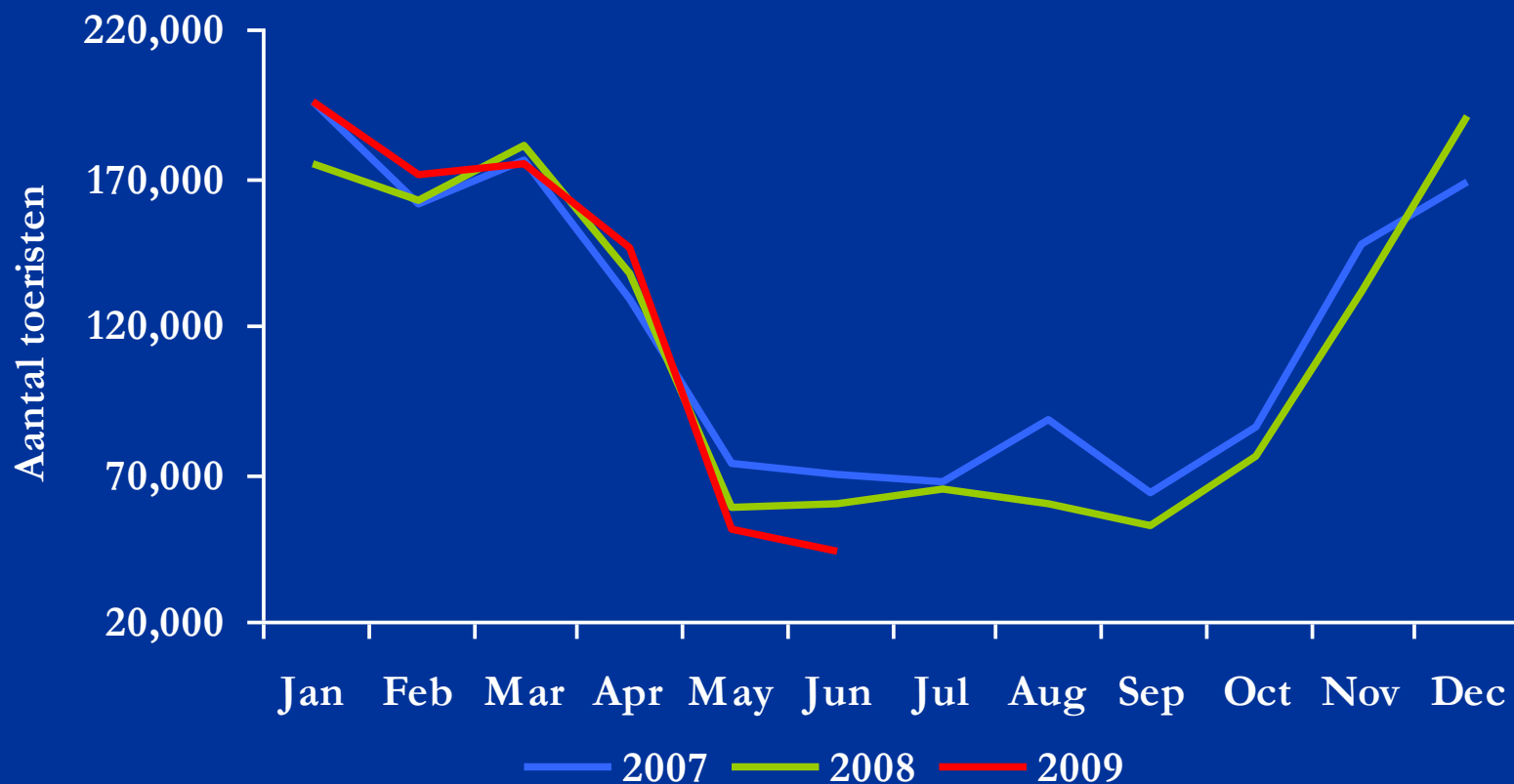
Gevolgen Nederlandse Antillen

Hotelbezettingsgraad St. Maarten

Gevolgen Nederlandse Antillen

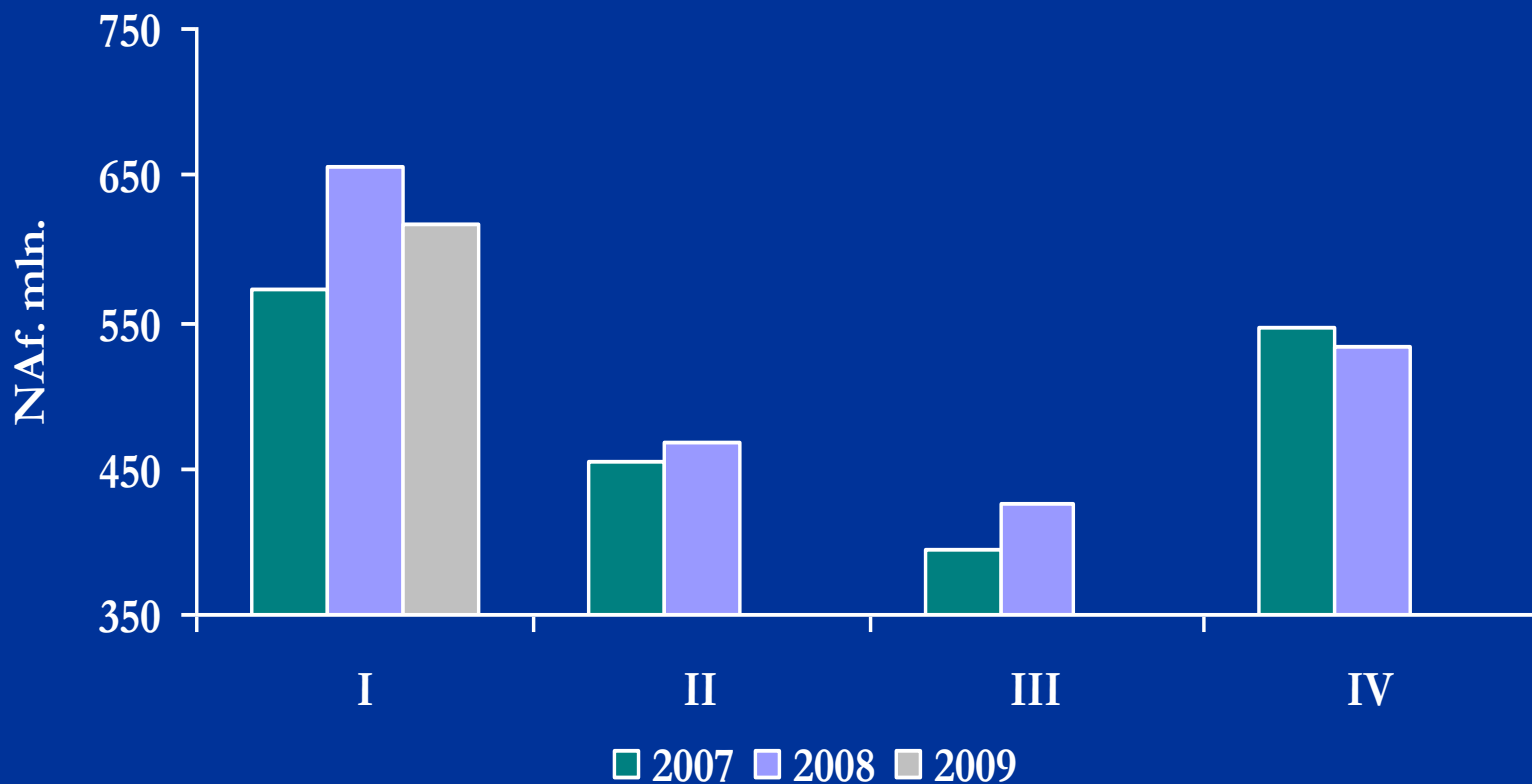
Cruisetoeristen St. Maarten

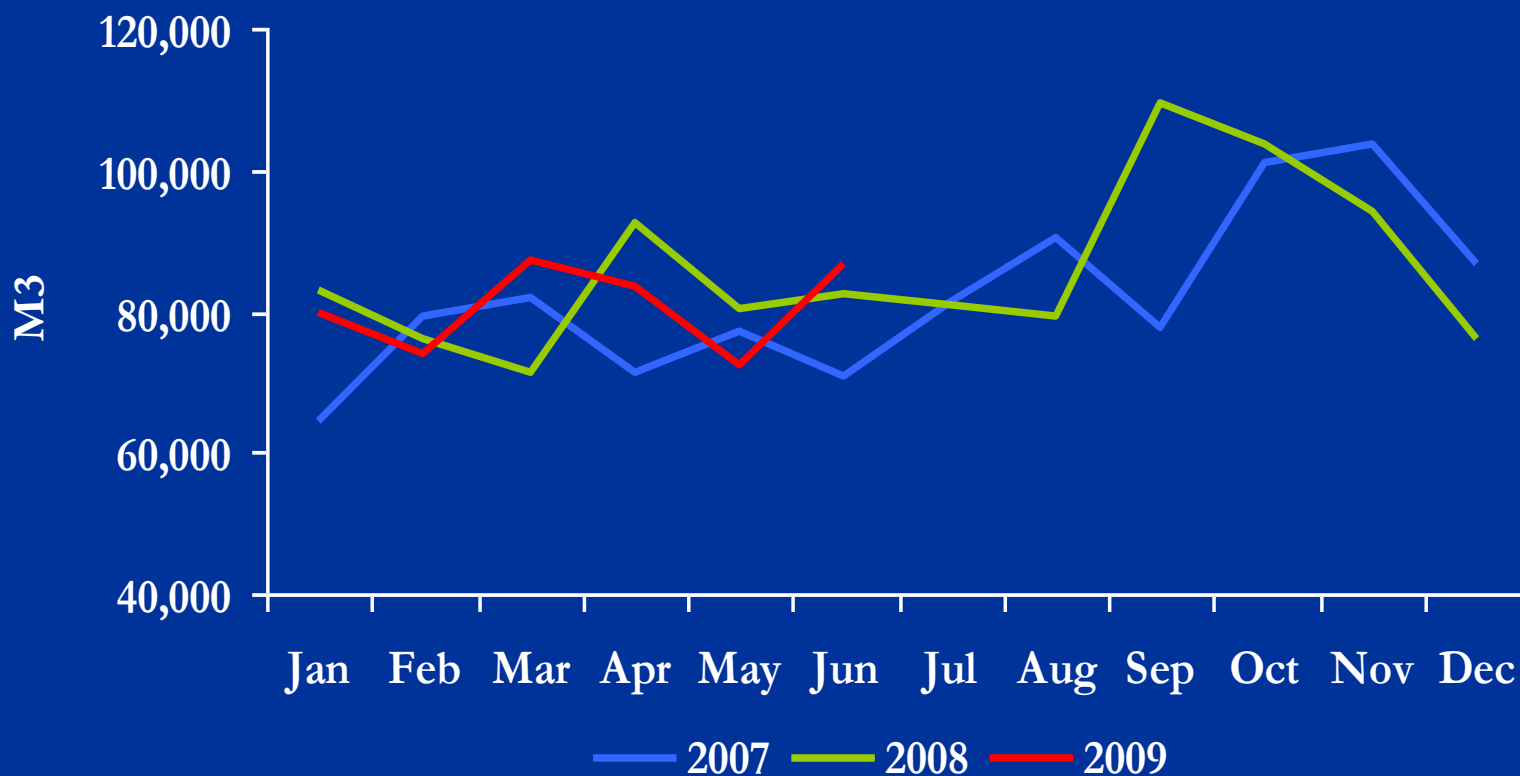
Gevolgen Nederlandse Antillen

Deviezeninkomsten toerisme

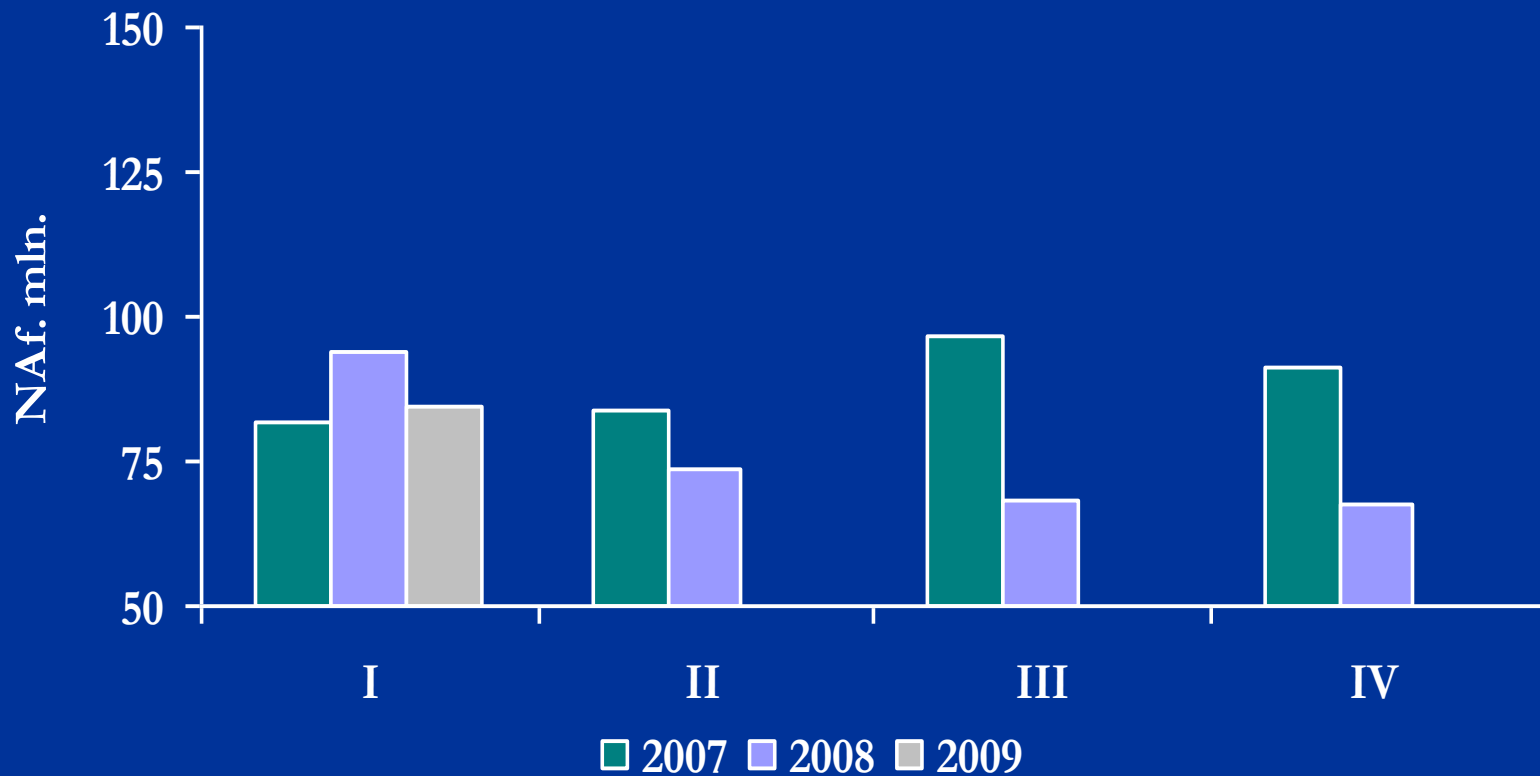
Gevolgen Nederlandse Antillen

Containerbewegingen haven Curaçao

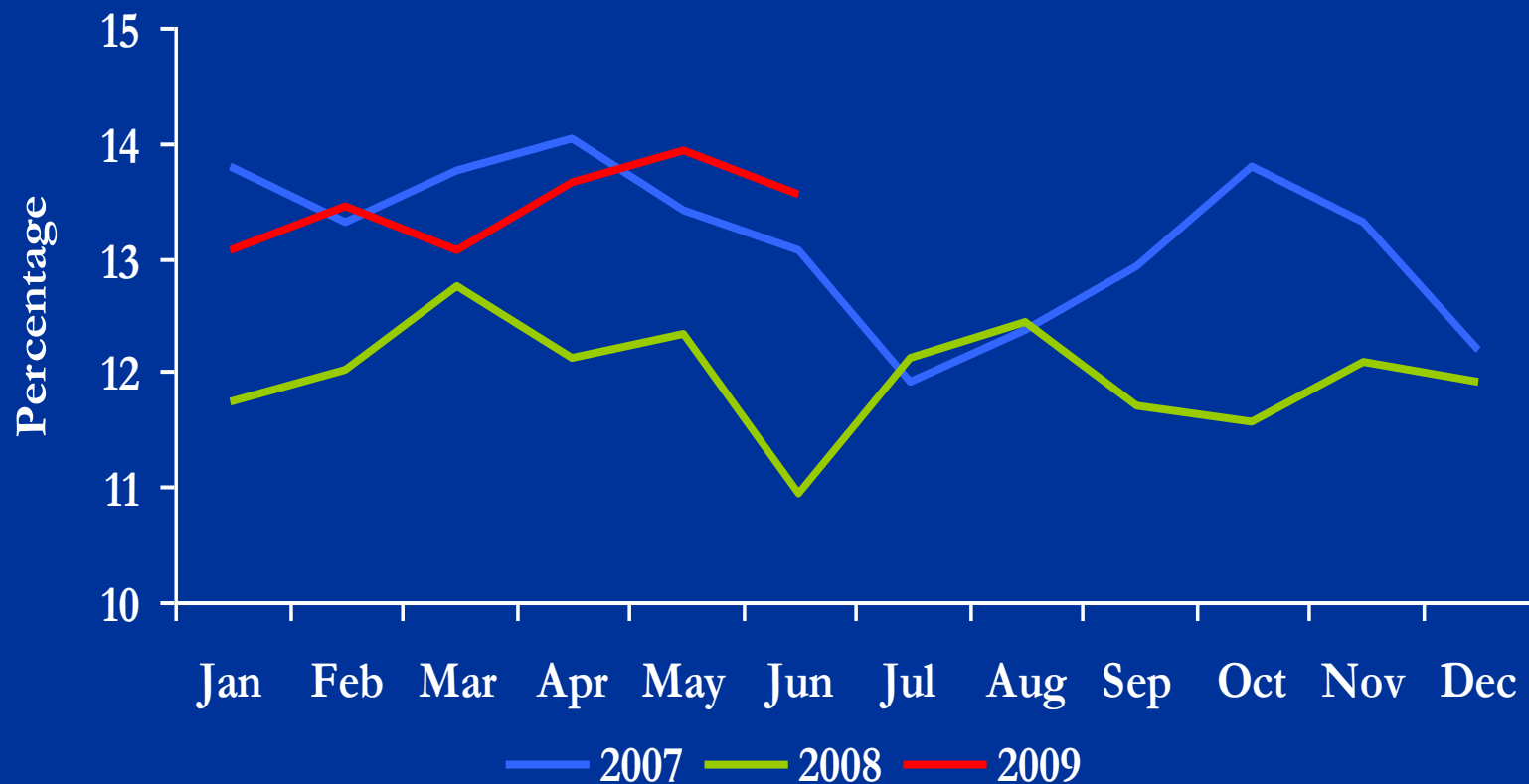
Gevolgen Nederlandse Antillen

Operationele inkomsten offshore

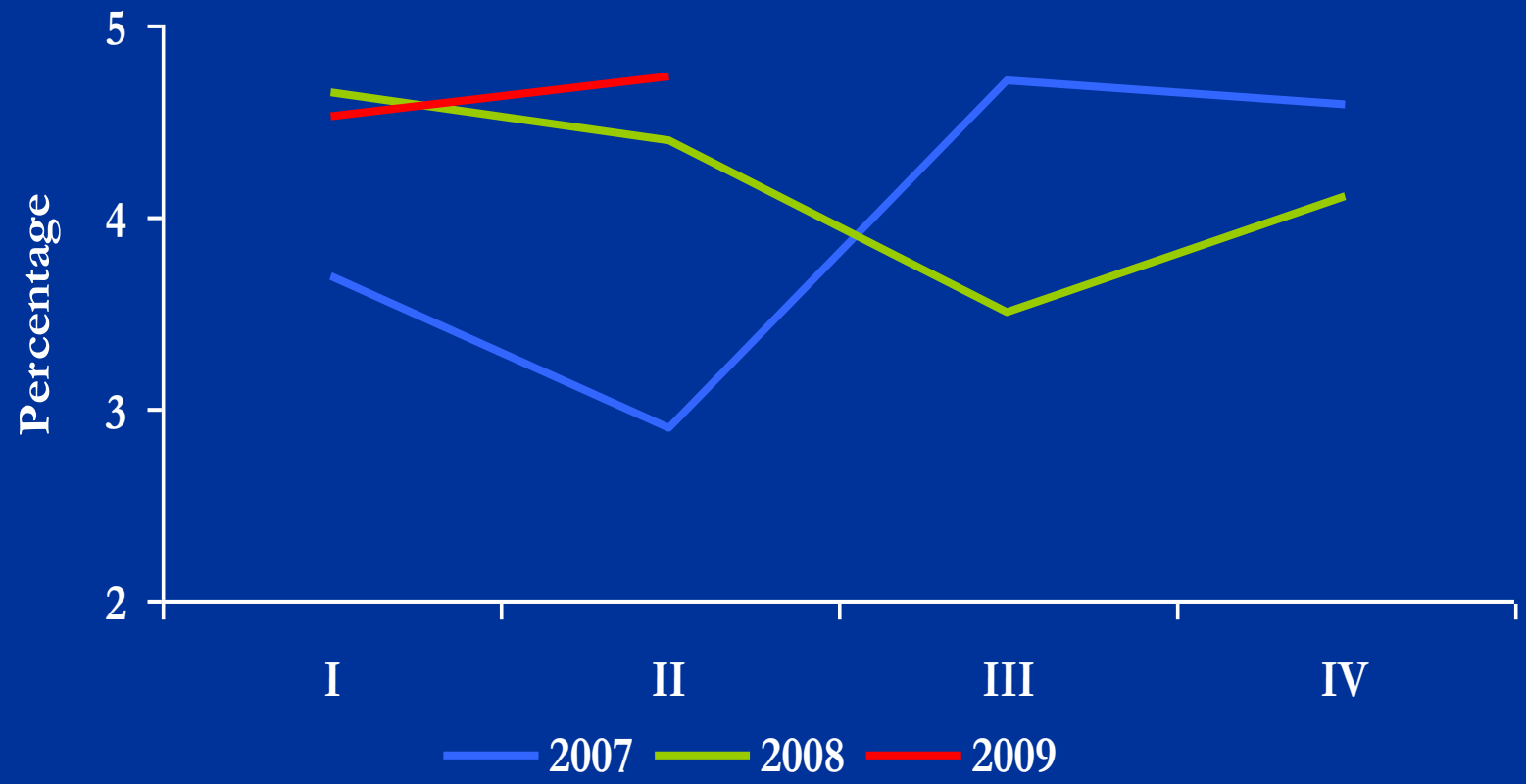
Gevolgen Nederlandse Antillen

Private kredietverlening (groei op jaarbasis)

Gevolgen Nederlandse Antillen

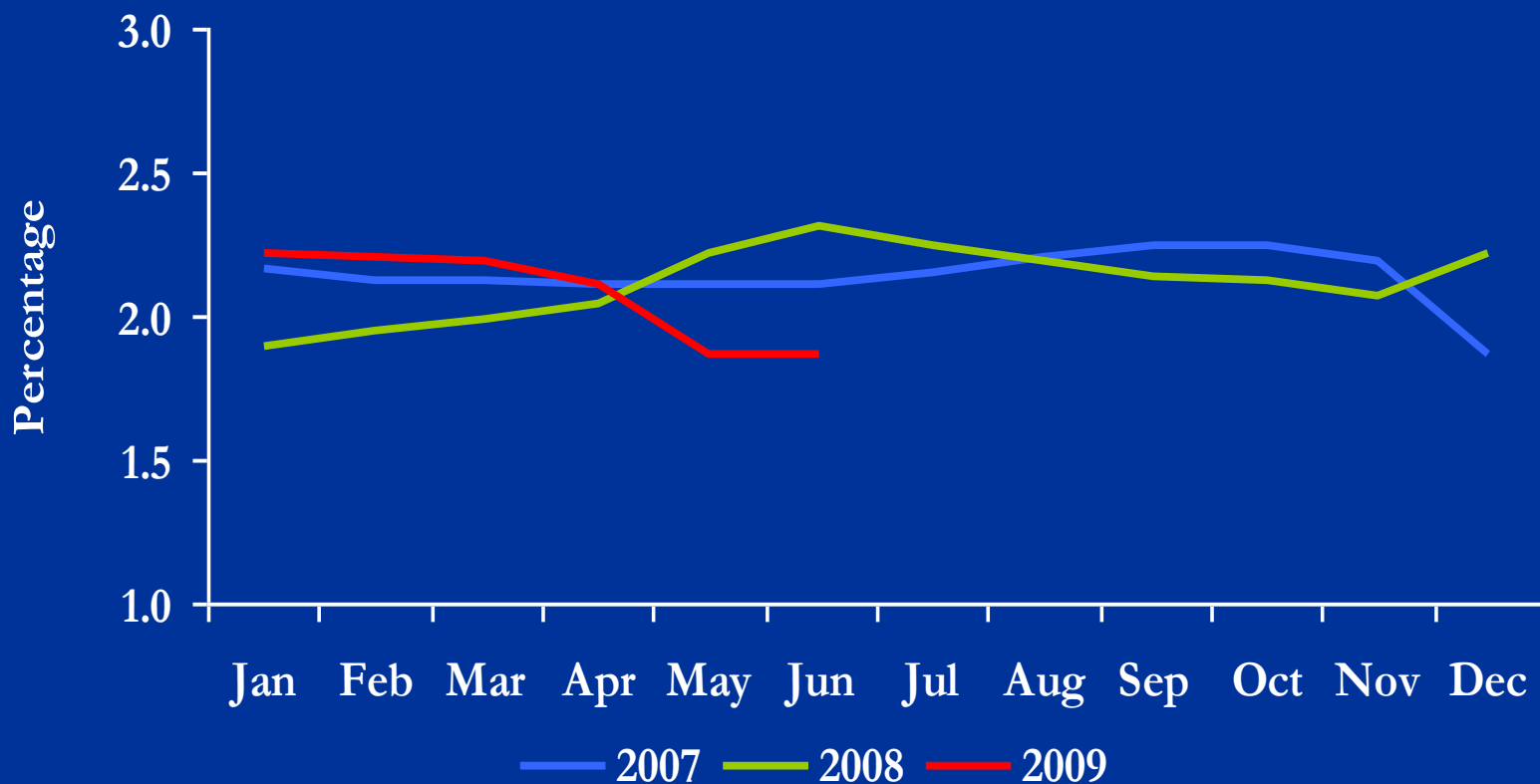
Problemleningen als % totale leningen

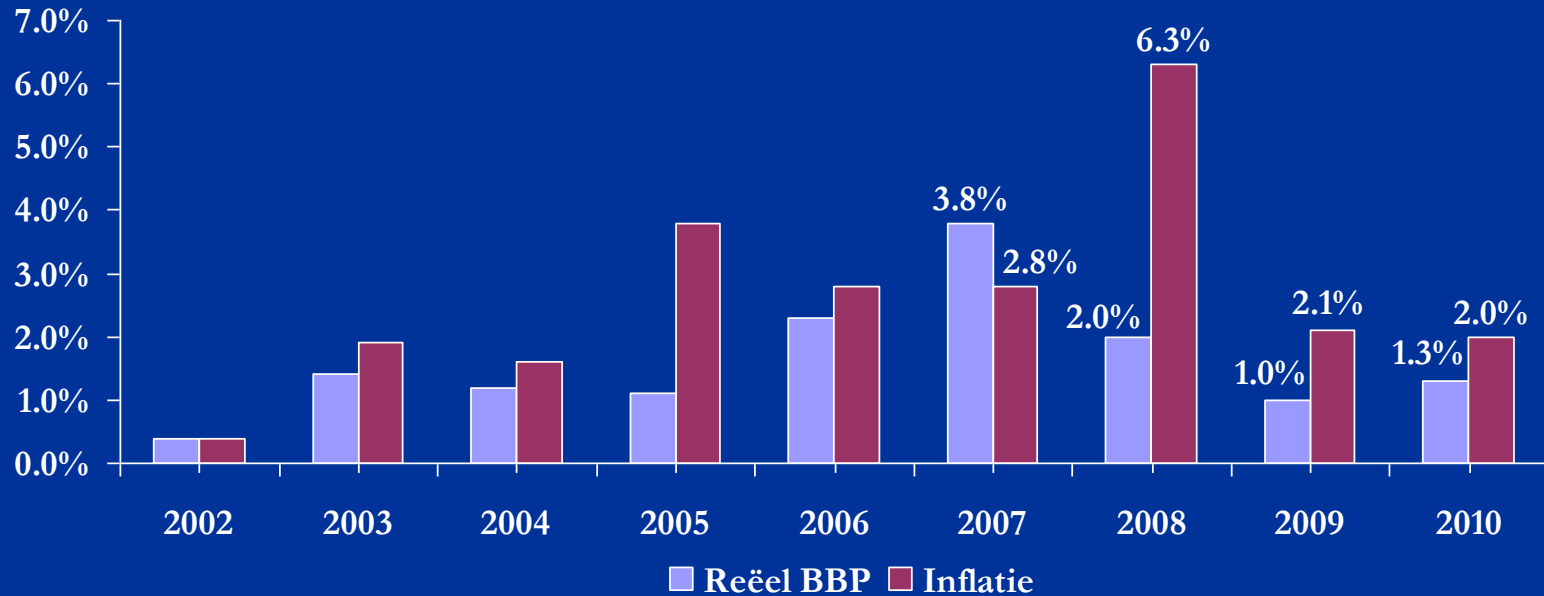

Gevolgen Nederlandse Antillen

Return-on-assets banken

Economische ontwikkeling Nederlandse Antillen

Nederlandse Antillen vs regio

Reële groei BBP (%)

	2007	2008	2009	2010
Bahamas	2.8	-1.3	-4.5	-0.5
Barbados	3.4	0.6	-3.5	0.5
Dominicaanse Republiek	8.5	4.8	0.5	2.0
Jamaica	1.4	-1.2	-2.6	-0.3
Trinidad & Tobago	5.5	3.4	0.5	2.0
Aruba	0.4	-2.5	-5.5	n.a.
Nederlandse Antillen	3.8	2.0	1.0	1.3

Bronnen: IMF, World Economic Outlook, April 2009; Centrale Bank Aruba; en BNA.

Acties ter vermindering van de effecten

- Verbetering investeringsklimaat.
- Versterking apparaat ter voorbereiding en uitvoering SEI en reguliere ontw. hulp.
- Productiviteitsverhogende maatregelen.
- Maatregelen ter bescherming zwakste groepen in de samenleving.
- Ondersteuning toerisme.

Antwoorden op de vragen

- Blijven de crisisstormen uit onze buurt?
- Kunnen wij het tij keren?
- Zinken wij af tot de bodem?

**Dank u voor uw
aandacht**